20e JAARGANG — No. 16 — 19 JAN. 1940

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Ds R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr H. Bergema, Karoeni; Ds F. A. den Boeft, Rotterdam; Ds E. T. v. d. Born, Heemstede; Mr A. Bouman, Rotterdam; Ir B. ter Brugge, Almelo; Dr K. J. Cremer, Kampen; Mevr. W. Cremer—de Vries, Kampen; Dr R. J. Dam, Kampen; Dr A. C. Drogendijk, Dordrecht; Ds D. van Dijk, Groningen; Drs D. J. Galle, Kampen; Mevr. G. Gilhuis—Smitskamp, Mijdrecht; Dr J. H. Hagenbeek, Zwolle; Ds J. van Herksen, Ermelo; Ds B. Holwerda, Amersfoort; A. Janse, Biggekerke; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds J. Kapteyn, IJmuiden; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr R. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. L. Koole, Naaldwijk; Dr E. D. Kraan, Vlaardingen; A. Kuiper, Utrecht; Dr J. v. d. Linden, Poerworedjo; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Mevr. C. E. Th. Luijkenaar Francken—Schreuder, Rotterdam; Ds F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Ds H. Mulder, Deventer; Ds S. J. Popma, Amersfoort; Ds A. Ringnalda, Ermelo; P. J. Rijseeuw, 's-Gravenhage; C. Rijnsdorp, Rotterdam; A. Schilder, 's-Gravenhage; Dr G. K. Schoep, 's-Gravenhage; Dr R. Schippers, Rotterdam; Ds J. Smelik, 's-Gravenhage; Dr H. Smilde, Groningen; Drs H. Smitskamp, 's-Gravenhage; Ds N. Streefkerk, Wolvega; D. Stroo, Bussum; J. Strikwerda, Zeist; Prof. Dr C. v. Til, Philadelphia Pa.; Ds C. Veenhof, Haarlem; Drs M. B. v. 't Veer, Groningen; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Ds M. Vreugdenhil, Meliskerke; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds J. de Vries, Tilburg; Dr H. J. Westerink, Leiden; Ds D. K. Wielenga, Capelle a. d. IJsel; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage; Dr S. U. Zuidema, Solo.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloeddijk 101, Kampen.

Drukkers-Uitgevers: OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V., Goes. Telefoon No. 2424 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: ƒ 2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling. Voor 't Buitenland ƒ 7.50 en voor Ned.-Indië ƒ 6.— per jaar. Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers ƒ 0.15

INHOUD: Hoofdartikel: De Soefi-beweging, III. — Uit de Schrift: Nakomers? (Joh. 1:49). — Kerkelijk leven: Een „alarmkreet", I. Is volgens de vaders der belijdenis Rome een kerk? Paleisrevoluties. Soembaneesche moraal: feit is norm. Kwakzalverij. — Even parkeeren: Misbruik van het Verbond. — Geestelijke adviezen: Passief of Actief. — Uit de historie: Inter nos, V. — Vakwetenschap en praktijk: Bijbelsche zeevaart; de Ark van Noach. — Persschouw. — Kerknieuws. — Bijlage: Heidelb. Catechismus, blz. 49—56.

HOOFDARTIKEL

De Soefi-beweging.

III.

Er zijn tien voorname Soefi-gedachten, die in bijna alle geschriften van de beweging te vinden zijn en tegelijk besproken worden. De eerste vier daarvan luiden:

1. Er is één God, de Eeuwige, het Eenige Wezen, niets bestaat dan Hij.

2. Er is één Meester, de Leidende Geest van alle zielen, die zijn volgelingen voortdurend voert naar het licht.

3. Er is één Heilig Boek, het heilige boek der natuur, het eenige geschrift, dat den lezer licht kan geven.

4. Er is één religie, het zonder afwijken voortgaan in de juiste richting naar het ideaal, hetwelk de vervulling is van het levensdoel van elke ziel.

Als men aandachtig deze stellingen gelezen heeft, — de overigen bewegen zich in precies dezelfde richting — dan weet men al ten naaste bij wat men van de Soefi-boodschap heeft te denken. Mag men dikwijls de opmerking moeten maken, dat de redeneering van Inayat Khan soms zeer duister en verward kan zijn, en dat het moeilijk is de juiste bedoeling van zijn woorden te begrijpen, de formuleering van deze stellingen geeft ons toch voldoende houvast. We zullen de nadere uiteenzettingen van Inayat Khan in elk geval in het raam van deze denkbeelden hebben te plaatsen.

Volgens de Soefi's heerschen twee ideeën in de wereld: „de eene is, dat de mensch door jaren en eeuwen heen, geëvoluëerd is, de andere dat er gelijk Salomo gezegd heeft niets nieuws is onder de zon." [1])

Nu zijn er weliswaar verschillende godsdiensten, die invloed hebben gehad in verschillende perioden van de wereldgeschiedenis, maar toch zijn al deze godsdiensten eigenlijk dezelfde. De waarheid is er altoos geweest, en zal er steeds blijven. Niemand kan haar verbeteren en niemand kan een nieuwe Boodschap brengen.

Inayat Khan, de man die zoo goed op de hoogte was van de Oostersche muziek, gebruikt hier graag het beeld van de muziek en de noten. „Ik bedoel niet, zoo zegt hij, dat alle godsdiensten geen godsdienst zijn, maar zij zijn slechts de noten. Er is muziek, en die muziek is de godsdienst. Iedere godsdienst slaat een bepaalde noot aan, en deze noot beantwoordt aan de vraag der menschheid, die in een bepaald tijdperk leeft. Maar terzelfdertijd is de bron van iedere noot dezelfde muziek die gehoord wordt, wanneer de noten samengevoegd worden. Al de verschillende godsdiensten zijn de verschillende noten, en hun samenvoeging maakt muziek. Nu zal men vragen waarom in elk van die tijdperken niet de heele muziek werd gegeven, en alleen maar een enkele noot. Het antwoord is, dat er tijden in het leven van een kind zijn, dat het genoeg heeft aan een rammelaar, en voor de viool komt er een andere tijd in zijn leven. Gedurende den tijd van de Chaldeeërs, Arabieren, Grieken en Romeinen, werden er verschillende godsdienstige idealen gegeven. Voor de enkelen werd de muziek gebracht, voor de velen slechts een enkele noot. Dit bewijst dat deze muziek altijd bestaan heeft, maar dat de menschen in het algemeen niet in staat waren haar te begrijpen, en zoo werd er alleen maar een noot gegeven. Maar het gevolg was, dat hij, aan wien de noot C was gegeven, en een ander, aan wien de noot G was gebracht, elkander bestreden, doordat ieder zei: De noot, die mij gegeven is, is de juiste noot. En er hebben altijd zielen bestaan, die zeiden: G is het ware, en anderen die zeiden: C is het ware. Alle noten zijn juist, en als ze met elkaar gebruikt worden, dan ontstaat er muziek. [2])

Volgens dit standpunt is de „boodschap" dus altijd gegeven in overeenstemming met de ontwikkeling van de menschen die in een bepaalden tijd leven.

Als Inayat Khan eenmaal zoover met zijn betoog gekomen is, dan weet hij ook het middel te wijzen, dat gebruikt moet worden om weer de muziek te kunnen hooren." Naarmate de mensch ontwikkelt, komt er een neiging in hem om zich te vereenigen, om één te worden. Is Jezus Christus gekomen om een exclusieve gemeenschap te vormen die christelijk genoemd zou worden, of Boeddha om een geloof te stichten genaamd Boeddhisme? Was het Mohammeds ideaal, om een gemeenschap te vormen, die Mohammedaansch heette? Integendeel, de profeet waarschuwde zijn leerlingen, dat ze zijn naam niet zouden geven aan zijn boodschap, doch dat die Islam genoemd zou worden — de boodschap van vrede. Niet één van de meesters kwam met de gedachte een exclusieve gemeenschap te vormen of een bepaalden godsdienst te stichten. Ze kwamen allen met de zelfde boodschap van een en denzelfden God. Of de boodschap in het Sanskriet was of in het Hebreeuwsch, in Zend of in het Arabisch, zij had steeds een zelfde beteekenis. Het verschil tusschen de godsdiensten is slechts uiterlijk; de innerlijke beteekenis van alle is één. [3])

Wat is nu de groote fout tegenwoordig bij de activiteit die verschillende godsdiensten ontwikkelen? Er zijn millioenen en millioenen menschen op aarde, die de volle tonen van de muziek willen hooren, maar ze hooren ze niet. De Boeddhist komt met zijn godsdienstige overtuiging, de Mohammedaan prijst de zijne aan; doch ze worden voor het meerendeel afgewezen. De propaganda heeft geen succes. Dit kan ook immers niet anders. Men geeft de menschen een rammelaar, maar ze begeeren muziek te hooren.

Zoo beziet Inayat Khan het optreden van de godsdiensten in de wereld. „Ik zal u mijn ervaring vertellen in de Westersche wereld. Op mijn reizen gedurende tien jaren ben ik veel in contact gekomen met intellectuëelen, met denkers en wetenschapsmenschen; en in hen zag ik het grootste verlangen naar den religieuzen geest. Zij snakten er ieder oogenblik van hun leven naar, want zij vinden, dat er ondanks hun opvoeding en wetenschap, een ruimte ledig is die zij gevuld willen zien. Maar toch, als men hen over religie spreekt, dan zeggen ze: Neen, neen, spreek van iets anders; we hebben geen religie noodig. Dit beteekent dat ze alleen de rammelaar-partij van de religie kennen, en niet de viool-partij. Zij denken niet dat er iets bestaat dat anders kan zijn dan de rammelaar, en toch is er een verwarring in hen, een geestelijke honger, die niet gestild wordt door al hun geleerde en wetenschappelijke onderzoekingen." [4])

Inayat Khan gaat er dus van uit dat er bij vele volken zoowel in het Oosten als in het Westen over God en godsdienst gesproken wordt en dat er in de boeken van hun groote mannen treffende gedachten te vinden zijn over het levenslot van den mensch, over zijn moeite en strijd en ook over zijn toekomst. Weliswaar zijn deze gedachten en deze uiteenzettingen in de verschillende godsdiensten met betrekking tot de diepste levensvragen op geen stukken na gelijk, maar de Soefi's zijn in staat den Grootsten Gemeenen Deeler te vinden. Zij zien den samenhang en de samenstemming van de verschillende godsdiensten. Zij hooren de verschillende noten samenklinken in het eene groote muziekstuk.

De groote vraag, die Inayat Khan echter onbeantwoord laat, en die toch beantwoord moet worden is deze: Hoe komt het, dat er bij de onderscheiden volken gedachten zijn over God en godsdienst? Hoe moet het verklaard worden, dat er bij de Hindoes en bij de Maleiers en bij de Papoea's sommige godsdienstige gebruiken in eere worden gehouden?

Dat komt, zegt de Heilige Schrift ons, omdat deze wereld, deze menschheid in den aanvang van de menschelijke geschiedenis Gods openbaring gehad heeft.

God heeft zich aan de eerste menschen, uit wie het gansche menschelijk geslacht gesproten is, bekend gemaakt. God heeft aan Adam geopenbaard hoe Hij naar Zijn wijsheid de ordeningen in heel de schepping tot stand gebracht heeft, hoe Hij de vrouw uit de rib van Adam gebouwd heeft zoodat ze zijns gelijke was, vleesch van zijn vleesch. Had God zijn openbaring niet geschonken, de eerste menschen zouden niets geweten hebben van de aanvangen van de wereld, noch van de toekomst, noch van hun levensbestemming in het door God geschapen geheel.

Daarna is de val gekomen; de zondeval, die alle verhoudingen verstoorde. Na den val heeft God zich echter weer geopenbaard en aan het eerste menschenpaar bekend gemaakt dat Hij een nieuwe fundeering onder deze door de zonde verdorven schepping wilde leggen, en dat Hij Zijn Zoon wilde geven tot een Middelaar en Verlosser.

Dat zijn de grondgedachten waarvan we moeten uitgaan en waarmee we sterk staan tegen de beschouwingen van Inayat Khan. Nu zeggen we: Deze wereld heeft Gods openbaring gehad in het paradijs en later heeft deze bijzondere openbaring steeds gewezen op Jezus Christus, vanaf de moederbelofte.

Het is wel waar dat we vele gedachten over God en godsdienst vinden bij allerlei volken. Deze volken kunnen echter alleen dergelijke gedachten hebben, omdat deze wereld eerst Gods openbaring

1) De eenheid van religieuze idealen, pag. 302.

2) a.w. pag. 9.

3) a.w. pag. 303, 304.

4) a.w. pag. 11.

Geloofszekerheid.

Zoo toch staat er: „een zeker vertrouwen dat niet alleen aan anderen, maar ook aan mij vergeving der zonde, eeuwige gerechtigheid en zaligheid van God geschonken zij, uit louter genade, alleen om de verdienste Christi wille."

Bedoelt dit nu, een buitengewone openbaring, dat gij gered zijt? In het minst niet, want er staat bij: „welke de Heilige Geest door het Evangelie in mijn hart werkt." Het gaat dus middellijk toe. Bedoelt het dan een gevoelige aandoening waardoor ge, al genietend, het weet? Al evenmin, want gevoelsaandoeningen kunnen bedriegen en vele bevestigde kinderen Gods worden soms jaren lang niet door den dauw des hemels nat gemaakt. Neen, bedoeld is eenig en uitsluitend zulk een geloofszekerheid die rust in het Woord. Het is dus in dat Woord den goddeloozen, verstoockten doemeling te zien, die wegzinkt, en dat nu de Heere u toespreekt uit dat Woord: Die goddelooze zijt gij! En wie dat gelooft, o, die hongert opeens, die dorst, dat het hem brandt. En nu, nu ziet hij wat de Heere met dien gevloekten doemeling doet. Die gevloekte wordt verzoend, wordt een kind, wordt een gekroonde. En zoo, al voelt hij niets en merkt hij niets, gelooft hij en ziet hij dat God Almachtig in dien gevloekte en verzoende hem redt!

Dr A. KUYPER,
„De Heraut", 20 December 1887, No. 478.